

mulier instituut

Opleiding jeugdtrainers en doelgroepenbeleid

Ten behoeve van de doorontwikkeling van het sportbeleid
in de provincie Limburg

Rens Cremers

Paul Hover

Opleiding jeugdtrainers en doelgroepenbeleid

Ten behoeve van de doorontwikkeling van het sportbeleid in de provincie Limburg

In opdracht van de provincie Limburg

Rens Cremers
Paul Hover

© Mulier Instituut
Utrecht, mei 2020

Mulier Instituut
sportonderzoek voor beleid en samenleving

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl
E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1. Inleiding	5
1.1 Ontwikkelingen in provinciale politiek	5
1.2 Informatiebehoefte	5
1.3 Aanpak	5
1.4 Leeswijzer	6
2. Opleiding jeugdtrainers	7
3. Doelgroepen kinderen, senioren, mensen met beperking	11

Samenvatting

Hieronder volgt een samenvatting met daarin puntsgewijs antwoorden op de door de provincie gestelde vragen (zie hoofdstuk 1).

1. Twee derde van de Nederlandse jeugd (6-19 jaar) is lid van een sportclub (2012-2016), kinderen van 6-11 jaar, zijn in vergelijking met kinderen van 12-19 jaar vaker lid.
2. In Limburg beschikt een kwart van de verenigingen over onvoldoende vrijwilligers en de helft is op zoek naar vrijwilligers (2018/2019).
3. De helft van de Limburgse verenigingen heeft voldoende trainers, één op de drie heeft een tekort aan trainers (2018/2019).
4. Eén derde van de verenigingen in Limburg heeft voldoende gekwalificeerde trainers, twee op de vijf hebben onvoldoende gekwalificeerde trainers (2018/2019).
5. De kosten voor de opleiding van een zelfstandig functionerende jeugdtrainer zijn gemiddeld 350 euro (verschilt per sporttak). De opleidingen voor jeugdkaderfuncties worden voornamelijk in de regio van de club aangeboden (met uitzondering van de paardensport).
6. 14 procent van de Limburgse bevolking behoort tot de leeftijdscategorie 4-18 jarigen (2019), 39 procent tot de 55-plussers (2019) en 16 procent heeft één of meer lichamelijke beperkingen (2016). In Nederland liggen deze percentages respectievelijk op 17, 39 en 15 procent.
7. In Limburg sport 67 procent van de 4-18 jarigen wekelijks (2017-2019), bij senioren (55-plus) 39 procent (2017-2019) en van de mensen met een beperking sport 47 procent wekelijks (2016). In Nederland liggen deze percentages respectievelijk op 69, 40 en 51 procent.
8. Voorwaarden voor een succesvolle beweeginterventie zijn het bereiken van de doelgroep, de bereidheid van intermediairs om de interventie uit te voeren, het implementeren van de interventie zoals deze is bedoeld, het effectief zijn van de interventie in de praktijk en het borgen van de interventie.

1. Inleiding

1.1 Ontwikkelingen in provinciale politiek

Sport is in het Limburgse provinciale beleid al jarenlang stevig verankerd. Met het beleidskader Sport 2020-2023 “Limburg, Sport!” wordt die koers in de komende jaren voortgezet. In het beleidskader is de missie verwoord: de ambitie is dat Limburg de gezondste, sportiefste en innovatiefste regio van Nederland wordt. Tot de maatschappelijke uitdagingen in de zuidelijke provincie behoren volgens de provincie een relatief lage sportdeelname, de continuïteit van sportverenigingen en een veranderende vraag van de sportconsument. Gehandicapten (mensen met een beperking), jeugd en senioren zijn doelgroepen die extra aandacht krijgen.

In de afgelopen maanden vonden belangrijke ontwikkelingen in de provinciale (sport)politiek plaats. De motie ‘Steun voor jeugdtrainers bij verenigingen’ (ingediend in de vergadering van Provinciale Staten van 8 november 2019) is aangenomen. De motie vraagt om het ontwerpen van een subsidieregeling voor de opleiding van jeugdtrainers van sportverenigingen. Daarnaast zal het ‘2e Gewijzigd Amendement: Sport maakt alle Limburgers sterker’ (ingediend in de vergadering van Provinciale Staten van 12-13 december 2019) worden uitgevoerd. Dit amendement handelt over investeringen ten behoeve van de doelgroepen kinderen (op basisscholen), mensen met een beperking en senioren.

De motie en het amendement hebben binnen de provincie tot vragen geleid en hierover is overleg tussen beleidsmakers en de staten gepland. De provincie heeft de wens om tijdens dit gesprek objectieve en onafhankelijke informatie te gebruiken. Naar aanleiding hiervan is het Mulier Instituut gevraagd om onderzoek te doen om in de behoefte aan deze informatie te voorzien.

1.2 Informatiebehoefte

De provincie Limburg wenst de onderstaande informatie te ontvangen.

Voor de motie (opleiding jeugdtrainers)

1. Aandeel jeugd dat lid is van een sportvereniging en deelneemt aan les/training in Nederland.
2. Mate waarin sportclubs over voldoende vrijwilligers beschikken, in Nederland en in twaalf provincies.
3. Mate waarin sportclubs over voldoende trainers beschikken, in Nederland en in twaalf provincies.
4. Mate waarin sportclubs over voldoende gekwalificeerde trainers beschikken, in Nederland en in twaalf provincies.
5. Globale omvang van de kosten en locaties van opleidingen.

Voor het amendement (drie doelgroepen: kinderen, senioren, mensen met beperking)

6. De grootte van de doelgroepen in Limburg.
7. De sportdeelname van de doelgroepen in Nederland en in Limburg.
8. Verwijzing naar Nederlandstalige websites over sportieve interventies voor de drie doelgroepen en kort advies over het optimaliseren van de effectiviteit en efficiëntie van die interventies.

1.3 Aanpak

Voor dit onderzoek zijn bestaande data geanalyseerd, heeft internetonderzoek plaatsgevonden en is telefonisch informatie ingewonnen.

1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk zijn de vragen naar aanleiding van de motie over de opleiding van jeugdtrainers beantwoord. Op de vragen in het kader van het amendement over de drie doelgroepen is in hoofdstuk 3 antwoord gegeven. De lezer die zich in enkele minuten een beeld wil vormen van de belangrijkste resultaten kan de samenvatting aan het begin van het rapport lezen. Op verzoek van de opdrachtgever is er gekozen voor een compacte opzet van de publicatie. Cijfers afkomstig uit het verenigingspanel over vrijwilligers en trainers op provinciaal niveau zijn indicatief vanwege een kleine steekproef.

2. Opleiding jeugdtrainers

In dit hoofdstuk worden de vragen naar aanleiding van de motie over de opleiding van jeugdtrainers beantwoord. Het hoofdstuk is gestructureerd op basis van de door de provincie gestelde vragen (zie hoofdstuk 1).

1. Aandeel jeugd dat lid is van een sportvereniging en deelneemt aan les/training in Nederland

Twee derde van de kinderen tussen de 6-19 jaar oud is lid van een sportclub (zie tabel 2.1). Kinderen tussen 6-11 jaar zijn daarbij vaker lid dan kinderen tussen 12-19 jaar oud. Wanneer enkel wordt gekeken naar kinderen die lid van een sportclubs zijn, blijken kinderen tussen de zes tot en met elf jaar vaker deel te nemen aan les/training en sporten zij vaker meer dan 40 keer per jaar dan twaalf- tot en met negentienjarigen. De deelname aan competities en toernooien/evenementen is nagenoeg gelijk.

Tabel 2.1 Lidmaatschap sportclub van kinderen van 6-11 jaar (n=270) en jongeren van 12-19 jaar (n=1.043), aandeel deelname aan les/training, competitie en toernooien/evenementen, en frequente sporters (>40x per jaar sporten), 2012 t/m 2016 (in procenten)

	Totaal	6-11 jaar	12-19 jaar
Lid sportclub	66	74	60
Waarvan			
deelname aan les/training	72	87	61
deelname aan competitie	44	42	45
deelname aan toernooien/evenementen	36	38	35
> 40x per jaar sporten	78	85	74

Bron: SCP/CVS (VTO), 2012-2016. Bewerking: Mulier Instituut.

2. Mate waarin sportclubs over voldoende vrijwilligers beschikken, in Nederland en in twaalf provincies

Eén op de vijf verenigingen in Nederland geeft aan over onvoldoende vrijwilligers te beschikken (zie tabel 2.2). Nog eens de helft van de verenigingen geeft aan weliswaar voldoende vrijwilligers te hebben, maar toch nog op zoek te zijn. In Limburg beschikt een kwart over onvoldoende vrijwilligers en daarnaast is de helft nog op zoek naar meer vrijwilligers.

Tabel 2.2 Beschikking vereniging over voldoende vrijwilligers, naar provincie in 2018/2019 (in procenten)

	Ja, niet op zoek	Ja, maar ook nog op zoek	Nee
Nederland (n=442)	28	54	18
Utrecht (n=27)	7	48	45
Friesland (n=16)	13	56	31
Limburg (n=49)	24	51	26
Zuid-Holland (n=85)	27	49	24
Noord-Holland (n=57)	26	57	17
Noord-Brabant (n=68)	34	52	14
Overijssel (n=22)	24	62	14
Gelderland (n=53)	16	72	12
Groningen (n=17)	49	45	7
Drenthe (n=27)	47	47	7
Zeeland (n=14)	31	64	5
Flevoland (n=7)	52	48	-

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2018/2019.

3. Mate waarin sportclubs over voldoende trainers beschikken, in Nederland en in twaalf provincies

Drie op de vijf verenigingen in Nederland beschikken over voldoende trainers, meer dan één op de vijf heeft een tekort (zie tabel 2.3). In Limburg heeft één op de drie verenigingen een tekort aan trainers, 44 procent beschikt over voldoende trainers.

Tabel 2.3 Beschikking vereniging over voldoende trainers, naar provincie in 2018/2019 (in procenten)

	Ja	Nee	N.v.t.
Nederland (n=442)	59	23	18
Utrecht (n=27)	41	57	2
Noord-Brabant (n=68)	47	35	18
Limburg (n=49)	44	32	23
Noord-Holland (n=57)	63	30	6
Friesland (n=16)	56	27	18
Drenthe (n=27)	35	15	49
Zuid-Holland (n=85)	72	14	14
Overijssel (n=22)	64	14	22
Groningen (n=17)	87	13	-
Zeeland (n=14)	64	10	25
Gelderland (n=53)	71	10	19
Flevoland (n=7)	75	5	20

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2018/2019.

4. Mate waarin sportclubs over voldoende gekwalificeerde trainers beschikken, in Nederland en in twaalf provincies

Ruim één op de vijf verenigingen in Nederland heeft een tekort aan gekwalificeerde trainers (zie tabel 2.4). Twee op de vijf hebben voldoende gekwalificeerde trainers en slechts enkele verenigingen beschikken hier in meer dan voldoende mate over. In Limburg beschikken meer dan twee op de vijf verenigingen niet over voldoende gekwalificeerde trainers en een derde wel.

Tabel 2.4 Beschikking vereniging over voldoende gekwalificeerde, opgeleide trainers, naar provincie in 2018/2019 (in procenten)

	Ja, meer dan voldoende	Ja, voldoende	Maar net genoeg	Nee
Nederland (n=442)	4	43	30	22
Limburg (n=49)	-	36	23	41
Noord-Brabant (n=68)	-	33	30	37
Utrecht (n=27)	-	31	37	33
Zeeland (n=14)	6	56	9	29
Noord-Holland (n=57)	9	36	26	29
Drenthe (n=27)	22	19	30	29
Zuid-Holland (n=85)	7	44	36	14
Gelderland (n=53)	2	61	28	9
Flevoland (n=7)	-	83	11	6
Groningen (n=17)	-	76	20	4
Overijssel (n=22)	12	56	30	3
Friesland (n=16)	-	34	66	-

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2018/2019.

5. Globale omvang van de kosten en locaties van opleidingen

Bij het maken van deze inventarisatie is gekozen voor de sporttakken die volgens de beschikbare gegevens het meest door jeugdigen in Limburg binnen verenigingsverband worden beoefend¹. De kosten van het opleiden van (jeugd)kader lopen sterk uiteen. Sommige bonden bieden goedkope startcursussen aan die vaak alleen toereikend zijn voor de functie van assistent trainer/coach. De kosten voor een opleiding tot zelfstandig jeugdtrainer bedragen gemiddeld 350 euro, met uitzondering van de paardensport (zie tabel 2.5). De trainingen worden vaak in de regio van de club, of op de club zelf aangeboden (ook hier uitgezonderd de paardensport).

¹ De meest beoefende sporten onder jeugdigen in Limburg kunnen vanwege het respondentenaantal slechts als een indicatie worden gezien.

Tabel 2.5 Globale omvang van kosten (in euro's) en inzicht in locaties van trainersopleidingen per sporttak in 2020

Sport	Bond	Kosten (in euro's)	Plaats
Voetbal	KNVB	300-350	Maastricht, Heerlen, Sittard, Roermond, Weert, Venlo, Venray
Zwemmen	KNZB	400-1000	Accommodatie vereniging*
Paardensport	KNHS	1500-3250	Centraal in Nederland
Volleybal	Nevobo	350-750	Accommodatie vereniging*
Turnen/gymnastiek	KNGU	30-1000	Accommodatie vereniging*
Judo/jiu-jitsu	JBN	0-1185	Accommodatie vereniging**
Atletiek	AU	25-900	Accommodatie vereniging**
Jazz	KNGU	25-1000	Accommodatie vereniging**

Bronnen: websites betreffende sportbonden en/of (al dan niet aan de bond gelieerde) organisaties die opleidingen aanbieden voor de betreffende sporttak.

Zie o.a. www.knzb-digitaal.sportlink.com; www.school4thepool.com/cursus-aanbod/cursussen/; www.mijnknhs.nl/LearningAndEvents/Search/Index?moduleId=LandE; www.e-quine.com/opleiding-instructeur-paard-gedrag/niveau-1/; www.abilityquest.nl/sport/; www.opleidingen.kngu.nl/campus; www.jbn.nl/uploads/Info-opleidingen-compleet-2018-2019-brochure.pdf; www.atletiekunie.nl/kenniscentrum/trainer-en-coach/opleidingen.

Telefonische toelichting ontvangen van school4thepool, KNGU, opleider van Abilityquest.

* Bij voorkeur op de accommodatie van de aanvragende vereniging. Indien onmogelijk of te weinig deelnemers op een accommodatie in de buurt.

** Bij hoger niveau landelijke opleidingen.

3. Doelgroepen kinderen, senioren, mensen met beperking

Op de vragen in het kader van het amendement over de drie doelgroepen is in dit hoofdstuk het antwoord geformuleerd. Ook dit hoofdstuk is op basis van de door de provincie gestelde vragen geordend (zie hoofdstuk 1).

Onder 'kinderen' wordt verstaan: 4-18 jarigen. Onder 'senioren' wordt verstaan: 55-plussers. Onder 'mensen met een beperking' wordt verstaan: volwassen personen (ouder dan 18 jaar) met structurele beperkingen in activiteiten met betrekking tot horen en/of zien en/of mobiliteit.

6. De grootte van de doelgroepen in Limburg

Op 1 januari 2019 viel 17 procent van de Nederlandse bevolking in de categorie 4-18 jaar (zie tabel 3.1). Voor de Limburgse bevolking bedroeg dit 14 procent.

Tabel 3.1 Bevolkingsomvang kinderen (4–18 jarigen) op 1 januari 2019 in Nederland en per provincie (in aantallen en procenten)

	Aantal kinderen (4-18-jarigen)	Aandeel kinderen (4-18-jarigen) van totale bevolking (%)
Nederland	2.887.132	17
Flevoland	82.225	20
Overijssel	208.238	18
Utrecht	239.063	18
Friesland	112.968	17
Gelderland	355.017	17
Drenthe	83.590	17
Zuid-Holland	619.848	17
Zeeland	62.554	16
Noord-Brabant	413.867	16
Noord-Holland	462.227	16
Groningen	88.955	15
Limburg	158.580	14

Bron: CBS Statline, 2020. Bewerking: Mulier Instituut.

Op 1 januari 2019 was een derde van de Nederlandse bevolking 55 jaar of ouder (zie tabel 3.2). In Limburg kon 39 procent van de bevolking tot deze leeftijdscategorie worden gerekend.

Tabel 3.2 Bevolkingsomvang senioren (55-plussers) op 1 januari 2019 in Nederland en per provincie (in aantallen en procenten)

	Aantal senioren (55-plussers)	Aandeel senioren (55-plussers) van totale bevolking (%)
Nederland	5.668.050	33
Limburg	438.387	39
Drenthe	186.796	38
Zeeland	145.078	38
Friesland	229.323	35
Gelderland	707.290	34
Noord-Brabant	864.902	34
Groningen	193.092	33
Overijssel	376.635	33
Zuid-Holland	1.138.442	31
Noord-Holland	880.814	31
Utrecht	394.281	29
Flevoland	113.010	27

Bron: CBS Statline, 2020. Bewerking: Mulier Instituut.

In 2016 had in Nederland 15 procent van de volwassen bevolking één of meer lichamelijke beperkingen (zie tabel 3.3). In Limburg is dit 16 procent.

Tabel 3.3 Volwassen personen met één of meer lichamelijke beperkingen (structurele beperkingen in horen en/of zien en/of mobiliteit) in Nederland en per provincie in 2016 (in aantallen en procenten)

Regio	Aantal mensen met een beperking	Aandeel mensen met een beperking van totale bevolking (%)
Nederland	2.010.591	15
Drenthe	64.492	17
Limburg	151.322	16
Zeeland	49.190	16
Zuid-Holland	459.363	16
Noord-Brabant	319.886	16
Overijssel	139.335	16
Gelderland	233.352	14
Groningen	68.043	14
Flevoland	43.305	14
Noord-Holland	299.935	13
Utrecht	121.051	12
Friesland	61.559	12

Bronnen: Gezondheidsmonitor, GGD, RIVM & CBS (2016). CBS Statline, 2020. Bewerking: Mulier Instituut.

7. De sportdeelname van de doelgroepen in Nederland en in Limburg

In Nederland sport 69 procent van de kinderen van 4-18 jaar wekelijks, in Limburg ligt dit percentage op 67 procent (zie tabel 3.4). Daarnaast sport 40 procent van de senioren in Nederland wekelijks, in Limburg doet 39 procent van de senioren dat.

Tabel 3.4 Wekelijkse sportdeelname van kinderen (4–18 jarigen) en senioren (55–plussers) in Nederland en per provincie in 2017 en 2019 (in procenten)

	Kinderen		Senioren	
	Nederland (n=5.394)	Limburg (n=324)	Nederland (n=6.274)	Limburg (n=501)
Wekelijkse sportdeelname	69	67	40	39

Bron: LSM-A Bewegen en Ongevallen/Leefstijlmonitor RIVM, VeiligheidNL i.s.m. CBS, 2017 & 2019. Bewerking: Mulier Instituut.

De helft van de volwassen personen met één of meerdere lichamelijke beperkingen sportte in 2016 wekelijks (zie tabel 3.5). In Limburg ligt dit percentage op 47 procent.

Tabel 3.5 Wekelijkse sportdeelname volwassen personen (19 jaar of ouder) met één of meer lichamelijke beperkingen (structurele beperkingen in horen en/of zien en/of mobiliteit in Nederland en per provincie) in 2016 (in procenten)

Regio	Procent
Nederland	51
Utrecht	56
Noord-Holland	55
Gelderland	53
Noord-Brabant	53
Overijssel	52
Zuid-Holland	49
Groningen	48
Flevoland	48
Limburg	47
Friesland	47
Drenthe	45
Zeeland	44

Bron: Gezondheidsmonitor, GGD, RIVM & CBS (2016). Bewerking: Mulier Instituut.

Nederlandse kinderen die wekelijks sporten, beoefenen het vaakst een veldsport, gevolgd door respectievelijk zaalsport, overige sporten, fitness/aerobics, duursport op de openbare weg, zwemmen (zie tabel 3.6). Kinderen in Limburg doen in verhouding minder vaak aan veldsport, maar vaker aan fitness/aerobics, zaalsport en aan overige sporten.

Senioren in Nederland doen het vaakst aan fitness, gevolgd door duursport op de openbare weg, overige sporten, zwemmen, veldsport, zaalsport². In Limburg zijn respectievelijk fitness/aerobics en duursport op de openbare weg ook de meest beoefende sporten onder senioren, gevolgd door overige sporten, zaalsport, veldsport en zwemmen.

² Het aantal respondenten laat een verdere uitsplitsing op sporttak niet toe. Om die reden is er voor sporttype gekozen.

Tabel 3.6 Wekelijks beoefende sporttypen uitgesplitst naar kinderen (4–18 jarigen) en senioren (55–plussers) in Nederland en per provincie in 2017–2019 (in procenten)

	Kinderen		Senioren	
	Nederland (n=5.394)	Limburg (n=324)	Nederland (n=6.274)	Limburg (n=501)
Fitness/aerobics	16	20	41	44
Duursport op de openbare weg	10	8	40	36
Veldsport	47	37	12	10
Zaalsport	23	25	10	13
Zwemmen	6	6	14	8
Overig openbaar	1	1	1	-
Overig	25	29	22	22

Bron: LSM-A Bewegen en Ongevallen/Leefstijlmonitor RIVM, VeiligheidNL i.s.m. CBS, 2017 & 2019. Bewerking: Mulier Instituut.

Op het gebied van jaarlijkse sportfrequentie bestaan geen noemenswaardige verschillen tussen Nederland en Limburg (zie tabel 3.7)

Tabel 3.7 Jaarlijkse sportfrequentie, uitgesplitst naar kinderen (4–18 jarigen) en senioren (55–plussers) in Nederland en per provincie in 2017–2019 (in procenten)

	Kinderen		Senioren	
	Nederland (n=5.394)	Limburg (n=324)	Nederland (n=6.274)	Limburg (n=501)
0	14	14	51	55
1-11	6	4	4	3
12-39	11	14	7	6
40 of vaker	69	68	38	36

Bron: LSM-A Bewegen en Ongevallen/Leefstijlmonitor RIVM, VeiligheidNL i.s.m. CBS, 2017 & 2019. Bewerking: Mulier Instituut.

De Limburgse bevolking verschilt niet noemenswaardig van de Nederlandse bevolking in het verband van de sportdeelname (zie tabel 3.8).

Tabel 3.8. Verband sportdeelname Nederlandse bevolking, uitgesplitst naar kinderen (4–18 jarigen) en senioren (55–plussers) in Nederland en per provincie in 2017–2019 (in procenten)

	Kinderen		Senioren	
	Nederland (n=5.394)	Limburg (n=324)	Nederland (n=6.274)	Limburg (n=501)
Alleen lid vereniging	46	42	11	11
Alleen abonnement	14	16	16	16
Beide	7	6	3	3
Geen van beide	33	35	69	70

Bron: LSM-A Bewegen en Ongevallen/Leefstijlmonitor RIVM, VeiligheidNL i.s.m. CBS, 2017 & 2019. Bewerking: Mulier Instituut.

De verschillen tussen de Nederlandse en Limburgse bevolking op het gebied van de locatie van de sportdeelname zijn gering (zie tabel 3.9). In Limburg wordt het meeste gesport in een fitnesscentrum, het

minste op zowel het sportveld als op overige locaties (zoals schaatsbaan, denksportcentrum, skihal, café, tennishal, manege en golfterrein).

Tabel 3.9 Locatie sportdeelname in Nederland, Limburg, Noord-Brabant en Gelderland in 2019, in procenten

	Nederland	Limburg	Noord-Brabant	Gelderland
Openbare ruimtes	39	33	38	39
Fitnesscentrum	33	34	31	31
Sporthal	29	27	30	28
Zwembad	25	22	27	26
Sportveld	22	18	24	20
Overige locaties	16	18	16	12

Bron: LSM-A Bewegen en Ongevallen/Leefstijlmonitor RIVM, VeiligheidNL i.s.m. CBS, 2019. Bewerking: Mulier Instituut.

8. Verwijzing naar Nederlandstalige websites over sportieve interventies voor de drie doelgroepen en kort advies over het optimaliseren van de effectiviteit en efficiëntie van die interventies

Uit het RE-AIM model blijkt dat verschillende elementen van invloed zijn op de impact van een beweeginterventie.³ RE-AIM staat voor: *Reach, Effectiveness/Efficacy, Adoption, Implementation en Maintenance*. Wanneer deze vijf elementen niet ten vollen worden benut, zal dit van negatieve invloed zijn op de mate van impact van de beweeginterventie. De termen worden hierna kort toegelicht

- *Reach*: bereiken van de doelgroep.
- *Effectiveness/Efficacy*: interventie moet binnen budget leiden tot beoogde resultaat.
- *Adoption*: creëren van steun binnen eigen organisatie en betrokkenen.
- *Implementation*: inzetten van interventie uitvoeren zoals bedoeld.
- *Maintenance*: zorgen voor borging en continuïteit.

Om de impact van een interventie te optimaliseren, dienen deze vijf elementen in juiste verband aanwezig te zijn.

Kinderen (4–18 jaar)

Voor kinderen van 4-18 jaar bestaan verscheidene sportieve interventies. De doelstelling van deze interventies is vaak om kinderen regelmatig te laten sporten/bewegen en/of om een gezondere levensstijl te ontwikkelen.

Een conditie die bijdraagt aan het welslagen van de interventie is dat de uitvoer door meerdere samenwerkende partijen wordt verricht. Denk hierbij aan scholen, sportverenigingen, lokale ondernemers, topsporters, buursportcoaches, sportinstructeurs, kinderrfysiotherapeuten, diëtisten en gezondheidspsychologen. Het verschilt per interventie welke partijen betrokken zijn. Voorbeelden zijn [Schoolactieve verenigingen](#), [Sportmix](#) en [Cool 2b Fit](#). Voor een compleet overzicht zie de databank interventies van [Loketgezondleven](#) en [Kenniscentrum sport en bewegen](#).

³Glasgow, R.E., Vogt, T.M. & Boles, S.M. (1999). Evaluating the public health impact of health promotion interventions: the RE-AIM framework. *American journal of public health*, 89(9), pp. 1.322-1.327.

Senioren (55-pussers)

Voor deze doelgroep bestaan er interventies waarbij een grote rol is weggelegd voor de sportverenigingen (o.a. 50plussport en Scoren met Gezondheid), of fitnesscentra (NL Actief Leefstijlprogramma), maar zijn er ook interventies welke zich juist meer afzonderen van het reguliere sportaanbod (Zorg voor Bewegen).

Een belangrijke voorwaarde voor het slagen van de interventies, is dat wordt ingezet op een verbinding tussen zorg en sport. Dit voor zowel het doorverwijzen van deelnemers als een passend beweegaanbod te realiseren. Aangezien de doelgroep niet altijd intrinsiek gemotiveerd is om te gaan sporten, is een laagdrempelig aanbod dat aansluit op het dagelijkse leven van de doelgroep van belang. Voor een compleet overzicht zie de databank interventies van Loketgezondleven en Kenniscentrum sport en bewegen.

Mensen met een beperking

Voor effectieve sportieve interventies bij mensen met een beperking is de samenwerking tussen professionals binnen zorg- en welzijnsinstellingen (zoals een beweegconsulent, beweegcoach en revalidatiearts) en de sportverenigingen van groot belang. Essentieel is daarbij de rol van de beweegconsulent/-coach. Deze dient een netwerk te hebben binnen de zorg- en welzijnsinstellingen en dient daarnaast goede contacten te hebben bij lokale sportaanbieders, om zo een schakel tussen beide te kunnen vormen. Ook is het van belang dat er draagvlak bij de vereniging bestaat in de vorm van een projectleider of commissie voor aangepast sportaanbod. Tevens dient de vereniging goed bereikbaar te zijn en moet de doelgroep gebruik kunnen maken van een breng- en haal service.

Iedereen kan sporten, Beweegcoach en Revalidatie Sport en Bewegen zijn voorbeelden van dergelijke interventies. Voor een overzicht van andere interventies welke (indirect) ook betrekking hebben op mensen met beperking zie de databank interventies van Kenniscentrum sport en bewegen en Movisie.

Mulier Instituut | Sportonderzoek voor beleid en samenleving
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl